

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 2 februari 2024 12:16
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: Agenda en stukken IPO-werkgroep natuurwetgeving donderdag 8 februari 2024 (via Teams)
Bijlagen: 2.d.2 Sovonrapport 2023-63 GRP trekkende kolgans brandgans en grauwe gans in Friesland.pdf; 2.b.1 Notitie WGNW Kennisdocumenten.pdf; 2.c Beslismemo verhoogd eigen risico (inclusief bijlage).pdf; 2.d.1 Oplegnotitie GRP trekkende ganzenpopulaties.docx; RE: Blinde bij - aanvraag; 2.e.1 Probleemschets faunabeleid provincies def versie 30-6.docx; 2.e.2 Verslag bijeenkomst LNV-provincies 6-12-2023.docx; 2.f.1 Memo ontheffingsaanvraag blinde bij (Eristalis tenax).docx; 3.c.1 Informatiememo aanpassen richtlijn grasland taxatie.docx; 3.c.2 Bijlage bij informatiememo aanpassen richtlijn grasland taxatie.docx; 3.b.1 Informatiememo bezwaar en beroep tweede helft 2023.docx; 3.b.2 bijlage bij Informatiememo bezwaar en beroep tweede helft 2023.xlsx; 3.d.2 Bijlage bij 3.d.1 Inhoudsopgave WP24.pdf; 3.d.1 Plan van Aanpak Wolvenplan 2024.pdf; 3.f concept-verslag IPO-werkgroep natuurwetgeving (WGNW) 30 november 2023.docx; 3.e.1 Reactiebrief LNV aan IPO Goudjakhals 17 januari 2024.pdf; 3.e.2 Brief IPO aan LNV Goudjakhals 12 juni 2023.pdf; 0.0 agenda IPO-werkgroep natuurwetgeving (WGNW) 8 februari 2024 inc annotatie.docx
Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Beste allemaal,

Volgende week donderdagmiddag sluit ik voor het eerst aan bij de IPO Werkgroep Natuurwetgeving. Ik stel het zeer op prijs als jullie me van een korte annotatie kunnen voorzien, als relevant. Graag voor woensdag 17.00 uur.

Agenda als laatste document te vinden.

Bij voorbaat dank!

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Senior Beleidsmedewerker Natuur

Cluster Natuur en Water

[REDACTED]
[@prvlimburg.nl](mailto:[REDACTED]@prvlimburg.nl)

Kijk ook op www.limburg.nl of abonneer op onze [nieuwsbrieven](#)

provincie limburg

Voorstel Inhoudsopgave Wolvenplan 2024

1. Inleiding

- 1.1. Doel van het wolvenplan
- 1.2. Totstandkoming geactualiseerd wolvenplan

2. Perspectieven nu, in de toekomst en op weg daarnaartoe

- 2.1. Toekomstperspectief
- 2.2. Ervaringen met wolven sinds de terugkeer van de wolf in Nederland
- 2.3. Nieuwe beleidspunten (heden)
- 2.4. Goudjakhals
- 2.5. Verkenning van nieuwe mogelijkheden (weg naar de toekomst)

3. Over de wolf

- 3.1. Leefwijze en ecologie
- 3.2. Verspreidingsgebied (incl. aspect samenvatting Meerjarenverslag Wolf)
- 3.3. Geschiktheid habitat in Nederland
- 3.4. Populatieontwikkeling

4. Juridische aspecten

- 4.1. Voornaamste wettelijke kaders
- 4.2. Soortenbescherming
- 4.3. Gebiedsbescherming
- 4.4. Bevoegdheden overheden
- 4.5. Internationaal beleid en wolvenmanagementplan

5. Samenleven met de wolf

- 5.1. Wolven en mensen (incl. preventie en interventie, recreatie)
- 5.2. Landbouwschade (incl. interventie en preventie; subsidieregelingen; wolf-inclusieve pakketten; calamiteitenregeling; staatssteun; natuurbegrazers; predatie op runderen en paarden en preventie daarvan; kuddebeschermingshonden, aspect samenvatting Meerjarenverslag Wolf)

6. Monitoring

- 6.1. Doel van wolvenmonitoring
- 6.2. Standaard voor wolvenmonitoring
- 6.3. Monitoring van wolven
- 6.4. Monitoring van andere aspecten

7. Samenwerkende organisaties

- 7.1. Samenwerking in Nederland
- 7.2. Internationale samenwerking in EU

8. Communicatie (incl. Voorstel Landelijk Informatiepunt Wolf; Wolvendialoog)

9. Financiën (?)

10. Verklarende begrippen en afkortingenlijst

Bijlagen: Interventierichtlijnen 'Wolf-mens', 'Wolf-hond', 'Wolf-vee', 'Dode of gewonde wolf'

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Interprovinciaal Overleg

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		VP 11482/2023	12 juni 2023
onderwerp			
Wettelijke bescherming goudjakhals			

Geachte [REDACTED]

Op 15 januari 2019 heeft het IPO uw ministerie via een brief verzocht de goudjakhals op te nemen onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Uw ministerie heeft daarop destijds gereageerd dat een dergelijke beleidswijziging tijd vergt en dat deze opgenomen kan worden zodra de Omgevingswet van kracht is (inwerkingtreding destijds gepland voor 1 januari 2021) via het Besluit activiteiten leefomgeving (artikel 11.54). Inmiddels zijn we vier jaar verder, is de inwerkingtreding van de Omgevingswet uitgesteld tot 1 januari 2024 en is de goudjakhals derhalve niet via nationale wetgeving beschermd.

Via deze weg willen wij u vragen om de goudjakhals via nationale wetgeving te beschermen, en wel onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (ofwel Artikel 11.54 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving onder de Omgevingswet). Hiermee krijgen provincies de mogelijkheid om, in geval dat deze dieren schade veroorzaken aan productievee, met een degelijke juridische grondslag, een tegemoetkoming in geleden schade te verlenen (Artikel 6.1 van de Wet natuurbescherming, ofwel 15.53 in de Omgevingswet).

Aanleiding

De goudjakhals is een van nature in Europa voorkomend roofdier dat een aantal overeenkomsten vertoont met de wolf (qua omvang tussen wolf en vos in) maar heeft een iets andere juridische (Europeesrechtelijke) status. De goudjakhals is sinds 2016 vrijwel jaarlijks gesignaleerd in Nederland, waarbij een opwaartse trend is vast te stellen. Daarnaast is (aan de hand van DNA-onderzoek) vastgesteld dat de goudjakhals in een aantal gevallen (gehouden) schapen heeft gedood: in ieder geval in één geval in Gelderland in 2020, in 2022 in minimaal drie gevallen in Friesland. Zie ook bijgevoegde tabel in bijlage 1.

Het lijkt, gezien de frequente en toenemende waarnemingen dat de goudjakhals langzaam vanuit het oosten van Europa richting Nederland trekt en zich hier ook aan het vestigen is. Dit laatste is op te maken uit de leeftijd van het dood gevonden dier in Utrecht in 2021. Het betreft een jonge mannelijke goudjakhals, van zo'n 8 maanden oud. Deze dieren blijven normaliter het eerste jaar in het gebied waar zij geboren zijn, dus lijkt het waarschijnlijk dat dit dier in de provincie Utrecht geboren is, in het voorjaar van 2021.

Inlichtingen bij : [REDACTED]
Email : [REDACTED]@ipo.nl
Bijlagen : 1

Het is de inzet van provincies om dergelijke schadegevallen te vergoeden, en daarbij te handelen conform bovengenoemd artikelen.

Eerdere verzoek aan het ministerie van LNV

In ons eerdere verzoek hebben wij al aangegeven dat op grond van de EU-Habitatrichtlijn alle soorten die genoemd zijn in de bijlagen in een gunstige staat van instandhouding gebracht en gehouden moeten worden. Dit geldt ook voor bijlage V-soorten, waaronder de goudjakhals valt. Dit is bepaald in Commissiedocumenten, maar vloeit ook voort uit de richtlijn zelf. Bijlage V-soorten mogen bejaagbaar worden verklaard, maar jacht mag alleen worden toegestaan onder de voorwaarde dat de gunstige staat niet in gevaar wordt gebracht. Om deze gunstige staat te waarborgen is het noodzakelijk om de soort een beschermde status te geven. Artikel 3.10 Wnb leent zich ons inziens goed om de soort de juiste beschermde status te geven, die ook goed aansluit bij de basisbescherming die soorten op grond van het CBD (Convention on Biological Diversity) en Verdrag van Bern toekomen. Bescherming van de goudjakhals onder artikel 3.10 Wnb past ook bij de keuze van de Nederlandse wetgever om alle inheemse zoogdieren een beschermde status te geven.

Voor de provincies is relevant dat de goudjakhals een opportunist is, die goed in staat blijkt om in de directe nabijheid van mensen en hun vee te leven. Omdat uit voedselanalyse blijkt dat de goudjakhals zich ook met gehouden (pluim)vee voedt, is het voor de provincies van belang om bij faunaschade een tegemoetkoming te kunnen verlenen. De provinciale beleidsregels tegemoetkoming faunaschade, waarvoor BIJ12 voor de uitvoering is gemandateerd, gaan uit van een tegemoetkoming bij schade door natuurlijk in het wild levende beschermde dieren. Het plaatsen van de goudjakhals onder artikel 3.10 Wnb maakt dan volstrekt duidelijk dat bij schade door deze soort een tegemoetkoming kan worden verstrekt. Momenteel ontbreekt het aan een degelijke juridische grondslag daartoe.

Bescherming nu voorbereiden

Omdat uw ministerie aangeeft dat opnemen van de goudjakhals in de Omgevingswet een langdurige voorbereiding vergt, de goudjakhals inmiddels in toenemende mate wordt waargenomen in Nederland -en alleen al daarom bescherming verdient via nationale wetgeving en er zich inmiddels meerdere schadegevallen voordoen, is het van belang om het proces van opname in de Omgevingswet nu te starten.

Graag vernemen wij van u uw reactie op ons verzoek. Voor vragen kunt u terecht bij [redacted] (IPO, [redacted]@ipo.nl) en [redacted] (Provincie Utrecht, [redacted]@provincie-utrecht.nl)

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

Rien Fraanje
Algemeen directeur

Bijlage bij Brief IPO goudjakhals aan minister N&S

Datum	Diersoort	Individu	Waarneming type	Provincie	Plaats
18-3-2023	goudjakhals		Zichtwaarneming	Friesland	Engwierum
22-2-2023	goudjakhals		Zichtwaarneming	Friesland	Gaast
16-2-2023	goudjakhals	GG025m	Dood exemplaar	Groningen	Ter Apelkanaal
8-2-2023	goudjakhals		Zichtwaarneming	Friesland	Engwierum
23-1-2023	goudjakhals		Zichtwaarneming	Noord-Holland	Hilversum
31-12-2022	goudjakhals	GG021m	Kadaver van een landbouw(huis)dier	Friesland	Paesens
7-11-2022	goudjakhals		Kadaver van een landbouw(huis)dier	Friesland	Lioessens
8-10-2022	goudjakhals	GG021m	Kadaver van een landbouw(huis)dier	Friesland	Ferwert
26-2-2022	goudjakhals		Zichtwaarneming	Friesland	Mirns
2-2-2022	goudjakhals		Zichtwaarneming	Friesland	Tjerkgaast
3-12-2021	goudjakhals	GG019m	Dood exemplaar	Utrecht	Zeist
2-2-2022	goudjakhals		Zichtwaarneming	Friesland	Stavoren
28-4-2021	goudjakhals		Zichtwaarneming	Groningen	Uithuizermeeden
29-10-2020	goudjakhals	GG010m	Kadaver van een landbouw(huis)dier	Gelderland	Ooij
28-10-2020	goudjakhals	GG010m	Kadaver van een landbouw(huis)dier	Gelderland	Persingen
18-10-2017	goudjakhals		Zichtwaarneming	Gelderland	Heerde
19-2-2016	goudjakhals		Zichtwaarneming	Gelderland	Oud-Reemst

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Interprovinciaal Overleg
T.a.v. Rien Fraanje, algemeen directeur
Herengracht 23
2511 EG DEN HAAG

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Cluster Soorten

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6011 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk

DGNV-S / 44232816

Uw kenmerk

VP 11482/2023

Datum 17 januari 2024
Betreft Wettelijke bescherming goudjakhals

Geachte heer Fraanje,

Bedankt voor uw brief van 12 juni 2023. Hierin verzoekt u de goudjakhals (*Canis aureus*) wettelijk te beschermen onder artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming dan wel artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De brief is helaas in het ongereede geraakt, waarvoor mijn oprechte excuses.

De goudjakhals komt sinds 2016 in Nederland voor, maar is nog zeer zeldzaam. Het is de verwachting dat het aantal dieren in Nederland de komende jaren zal toenemen. De goudjakhals is als nieuwkomer nog niet opgenomen op de soortenlijst in de bijlage IX behorende bij 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Rondom de goudjakhals spelen meerdere belangen die op elkaar ingrijpen. Inheemse soorten die uit zichzelf hun leefgebied naar Nederland uitbreiden, vormen een verrijking van de Nederlandse natuur. Ik heb een verantwoordelijkheid voor de natuur in Nederland en wil helpen om een dergelijke aanvulling op onze biodiversiteit te behouden. Maar ik heb ook begrip voor de zorgen die er kunnen leven onder dierhouders en andere burgers over de aanwezigheid van dieren zoals de goudjakhals in Nederland. Hun aanwezigheid kan de angst oproepen bij burgers dat zij kunnen worden aangevallen en angst bij dierhouders dat hun dieren gedood kunnen worden. Deze angsten neem ik heel serieus.

Om alle wetenschappelijke gevalideerde feiten bijeen te brengen en een onderbouwde inschatting te geven van de gevolgen van de komst van de goudjakhals, heb ik opdracht gegeven aan Wageningen Environmental Research om een Factfindingonderzoek voor de goudjakhals uit te voeren. Dit onderzoek zal begin 2024 zijn afgerond. Ik wil niet vooruit lopen op de uitkomsten van dit onderzoek. Daarom wacht ik deze uitkomsten af en zal ik naar aanleiding hiervan besluiten over de wettelijke bescherming van de goudjakhals.

De resultaten van het Factfindingonderzoek zal ik delen met de provincies en ik zal de provincies betrekken bij de besluitvorming de goudjakhals. Samen met provincies wil ik tevens de communicatie over het samenleven met de goudjakhals en de mogelijke preventieve maatregelen blijven stimuleren.

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

**Agenda van de werkgroep Natuurwetgeving
op donderdag 8 februari 2024**

aanvang : 13.00 uur
einde : 15:00 uur
plaats : Digitaal via MS-teams (uitnodiging/link verstuurd op 22 januari,
16:05/16:15 uur))

Voorzitter (waarnemend) :
Provincies

BIJ12 Faunazaken, unitmanager
Groningen
Fryslân
Drenthe
Overijssel
Gelderland
Flevoland
Utrecht
Noord-Holland
Zuid Holland
Zeeland
Noord-Brabant
Limburg

BIJ12/IPO

BIJ12 Faunazaken, unitmanager
BIJ12 Faunazaken, coördinator

onderzoek

BIJ12 Faunazaken
BIJ12 Faunazaken
BIJ12 Faunazaken
BIJ12 Natuurinformatie
BIJ12 Natuurinformatie
IPO > jurist IPLG
IPO > IPLG, secretaris
LNV, natuur

Extern
Verhinderd

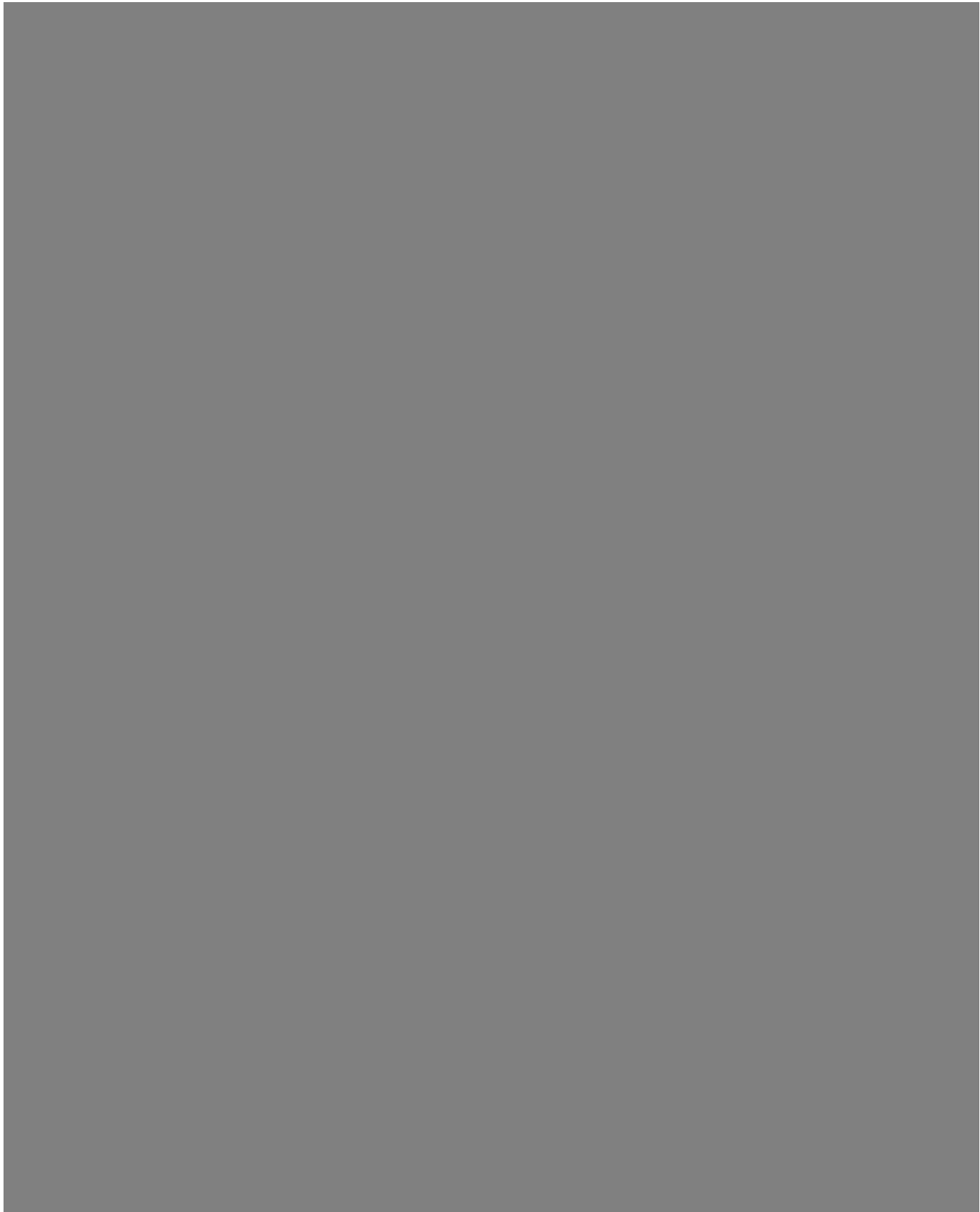
1. Opening

2. Bespreekpunten

A blank coordinate plane with a horizontal x-axis and a vertical y-axis intersecting at the origin. The axes are represented by thin black lines.

NB: eventuele vragen naar aanleiding van Reactiebrief LNV aan IPO Goudjakhals 17 januari 2024 (3.e.1) kunnen ook aan [REDACTED] gesteld worden; [REDACTED] is auteur van betreffende brief.

Agendapunt	Onderwerp
-------------------	------------------

Agendapunt	Onderwerp	
------------	-----------	--

Agendapunt	Onderwerp
------------	-----------

e.	<table><tr><td>Goudjakhals</td><td>3.e.1 Reactiebrief LNV aan IPO Goudjakhals 17 januari 2024</td></tr><tr><td> denk ik</td><td>3.e.2 Brief IPO aan LNV Goudjakhals 12 juni 2023</td></tr></table>	Goudjakhals	3.e.1 Reactiebrief LNV aan IPO Goudjakhals 17 januari 2024	 denk ik	3.e.2 Brief IPO aan LNV Goudjakhals 12 juni 2023
Goudjakhals	3.e.1 Reactiebrief LNV aan IPO Goudjakhals 17 januari 2024				
 denk ik	3.e.2 Brief IPO aan LNV Goudjakhals 12 juni 2023				
5.	Rondvraag en sluiting				